

Náchodský nález:

Unikátní stejnosměrné svislé meziarší Hradčany, k provizornímu doplatnímu používání.

Autor: Mark Wilson
Johan Sevenhuijsen

Překlad: Peter Hoffmann

Úvod

Filatelie přináší potěšení i v tom, že dříve než znalec posoudí pravost či nepravost známky, tak každý sběratel si sám vyhodnotí podle základních odchylek, pravděpodobnost padělků či pravé známky. Vždy musíme začít své posuzování, jako by jsme v ruce drželi padělek. Když potom nenacházíme žádné výrobní či jiné vady a odchylky, zvyšuje se pravděpodobnost, že známka je pravá.

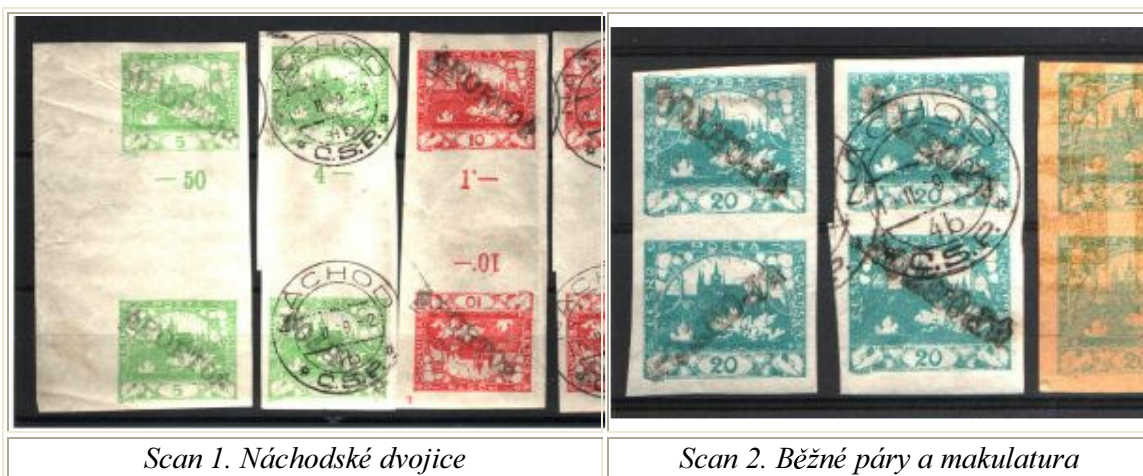
V září 2002, na internetové aukci eBay se objevila jako část losu, čtyři stejnosměrná meziarší známek Hradčany.

Americký časopis „The Czechoslovak Specialist“ již popsal jejich nález a zobrazil kopii tohoto losu.¹ Časopis též popisuje průzkum zajímavějších položek z tohoto losu.

Jde o svěží stejnosměrné meziarší s provizorním doplatním označením a o razítkované stejnosměrné meziarší známek

Hradčany, 5 haléřové, pof. 3Ms²

Tento aukční los navíc obsahoval dvě podobná 10h meziarší, dva obyčejné 20h páry a jednu makulaturu. (Scan 1 a 2)

[1] Mark Wilson, "Forgery or an Amazing Find?" *The Czechoslovak Specialist*, listopad/prosinec 2002, strana 3.

[2] Československá filatelie rozděluje meziarší známek na dva typy. Na protisměrná a stejnosměrná meziarší. V angličtině se meziarší jmenuje gutter. Znamky bez meziarší jsou páry.

Los, což byl zbytek sbírky celého světa zesnulého sběratele, byl na eBay prodán soukromým prodejcem. Prodávající v aukčním popisu zvlášť poukazoval na makulaturu, jako na „nejdražší část losu“, mnohem vzácnější než „obyčejné známky Hradčany“.³ V popise losu, skoro ignoroval vzácná meziarší a zaměřil se téměř jenom na bezcennou makulaturu. Že 5h stejnosměrné meziarší patří mezi největší rarity Československé filatelie,⁴ mu tedy zřetelně ušlo.

Známky byly umístěné na doma zhotovených albumových listech. Na horní straně albumového listu, byl malým písmem překvapivá poznámka, kde sběratel píše, že se domnívá, že se zde jedná o válečné rakouské přetisky k použití polní pošty.⁵

Jediná viditelná vada lepu známek je po nálepkách, které byly použité při lepení známek na albumové listy vyrobené doma pomocí počítače. Nemůžeme posoudit kdy tomu bylo, ale „nízká kvalita dot matrix tiskárny“ omezuje tuto dobu na začátek osmdesátých let.

Všechna čtyři meziarší jsou nepřeložená⁶ ale časem poznamenaná. Jsou ušmudlaná, dokonce trochu špinavá.

Svěží stejnosměrné meziarší **3Ms**,⁷ má dlouhé šikmé přeložení, z levého horního rohu okraje až do středu horní známky a na levém okraji dolní známky je menší skvrna.

Razítkované stejnosměrné meziarší **3Ms** a svěží protisměrné meziarší **5Mp**, mají obě pokrčené a zahnuté rohy.

Každá známka má veliký, místy skoro průsvitný, provizorní doplatní přetisk, **PORTO**,⁸ s hvězdičkou na obou stranách.

Označení na razítkách, rok, měsíc a hodina, se dají, i když jen ztěží číst, ale čísla dne jsou nečitelná. Barva doplatního přetisku a poštovních razítek je místy slitá.

Pro další srovnání jsme si půjčili jedno ověřené meziarší **3Ms**.⁹

Barva „Náchodských meziarší“ je tmavěji zelená, nejedná se o odchylný odstín barvy a též papír má odchylný odstín.

Lep na ověřeném meziarší je matnější a trochu hladší než na „Náchodských meziarších“.

[3] *Zákazníci na aukcích eBay často omylem nabízejí makulaturu jako dvojité tisk.*

[4] *Georg Wilhelms, J. Verner, "5h light green Hradcany pair gutters". Czechoslovak Specialist, září/říjen 1994, strana 4 – 5.*

[5] *Poznámka sběratele je chybná, Rakouská armáda nebyla 1919 na území Československa. Přetisky tohoto druhu používaly lokální české pošty, jako doplatní provizória.*

[6] *V tomto nepřeloženém stavu jsou tato 5h stejnosměrná meziarší, unikátní.*

[7] *František Beneš, Československo: 1918 – 1939, Praha, POFIS, 2002. Čísla známek dle katalogu Pofis. Ms – Meziarší stejnosměrné, Mp – Meziarší protisměrné.*

[8] *Přetisk PORTO označuje známky doplatní.*

[9] *Majitel si přeje zůstat anonymní.*

Jen skutečnost, že na „Náchodských meziarších“ potřebujeme rozluštit tři záhady, je vše o to těžší.

Jsou samotná meziarší falešná? Jsou poštovní razítka pravá? Je doplatní přetisk pravý, nebo jenom domácí výrobek?

První díl - fyzické zkoušení

Začněme samotnými známkami. Vizualní kontrola neodhalila žádný důkaz falešné výroby, jakož slepení dvou známek z dvou rozdílných archů a tím výroby meziarší.

To, že naše meziarší jsou nepřeložená dokonce usnadní a potvrdí, že papír a lep jsou souvislé.

Za další, podívejme se na tisk a na vadu každé známky.

Každá známka archu Hradčan se zdá být na pohled stejná, ale přesto každá prokazuje díky knihtisku svou vlastní identitu a odlišnost kresby.

Po více než půl století pilných studií tiskových desek, je jednoduché si potvrdit pomocí dokumentovaných tiskových vad každou známku.

Nejdříve musíme určit která tisková deska byla použita, potom určit přesnou polohu známky v desce. Toto zkoumání je možné pro každého amatéra, může odhalit jednoduché padělky, ale nepotvrdí pravost známky.

Hodnotová čísla - počítadla

Již pouhá kontrola hodnotových čísel, **10** určí pozici meziarší na obou tiskových deskách známek Hradčany. (Scan 3)

Horní známka meziarší vždy pochází z posledního řádku vrchního známkového pole, (ZP 91 – ZP 100), **11** a spodní známka meziarší naopak pochází z prvního horního známkového pole dolní tiskové desky, (ZP 1 – ZP 10).

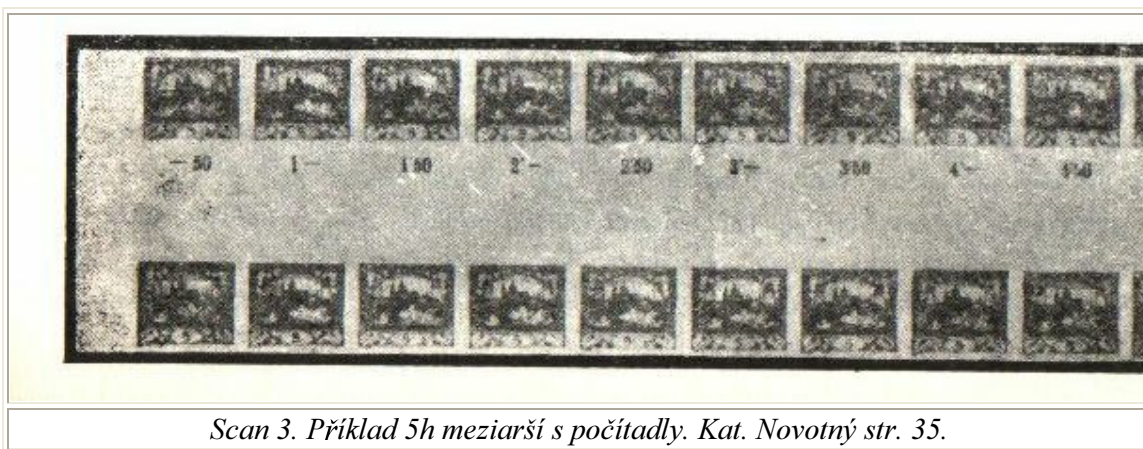
Hodnotové číslo – počítadlo meziarší, lehce určí pozici známky na tiskové desce.

I nejjednodušší kontrola „Náchodských meziarší“ nám prokáže, že svěží meziarší pochází ze ZP 91 a ZP 1 a že razítkované meziarší pochází ze ZP 98 a ZP 8. **12**

[10] Počítadlo na dolním okraji je pomocné hodnotové číslo.

[11] ZP – známkové pole. Jeden arch 10x10 ZP. Poslední levá rohová známka je ZP 91.

[12] Počítadlo -50 je ZP 91, první sloupec, počítadlo 4,- je ZP 98, osmý sloupec.

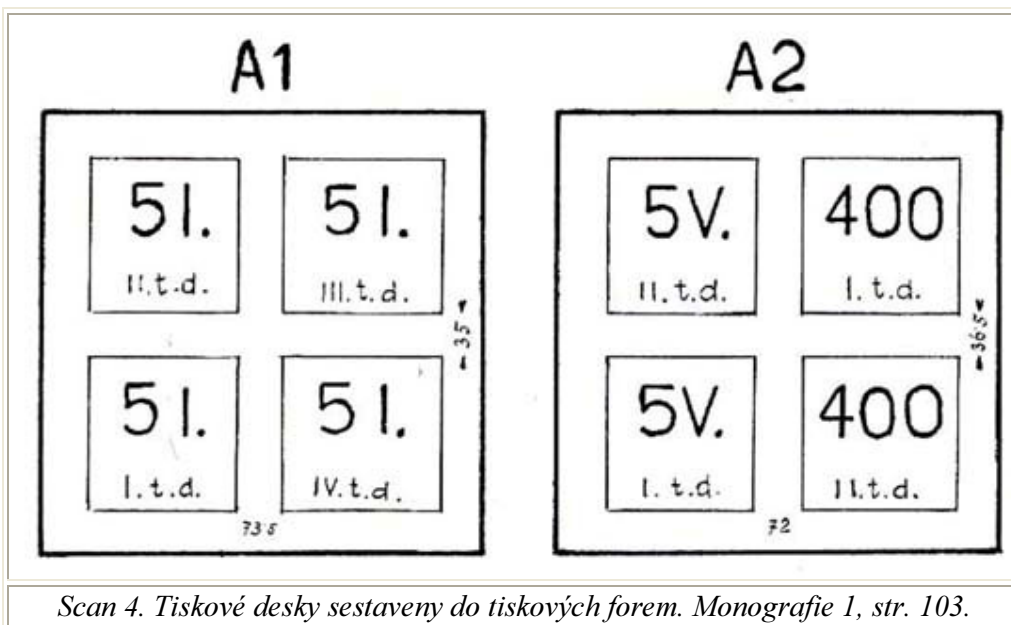
Tisková forma

Aby jsme zjistili, které tiskové desky byly použité při výrobě, musíme zkontrolovat tiskové formy Hradčanských známek.

Na první pohled do Monografie 1, se zdá, že 3Ms meziarší mohly být vyrobeny pouze v jedné tiskové formě.¹³

Při výrobě tiskové formy, se nasadily tiskové desky tím způsobem, že TD I byla vložena vlevo dole a potom se pokračovalo ve směru hodinových ručiček.

Použity byly TD I až TD IV. (Scan 4)

Ale v Monografii též vidíme na ilustraci (Scan 4), že při výrobě smíšené tiskové formy, byla použita TD s pátou ilustrací 5h.¹⁴

[13] Monografie Československých známek díl 1. Praha 1968, str. 103. Obrázek 140 A1.

[14] Znamky Hradčan se rozdělují do pěti typů kresby a jeden podtyp. Znamky „Náchodské meziarší“ jsou první kresby.

Tím, že Monografie tuto tiskovou formu popisuje,¹⁵ jako pozdější a jediný se nacházející soubor těchto desek,¹⁶ tak tedy, i zde je možnost výroby 3Ms.¹⁷ Ale, pátá kresba u 5h známky byla použita až v červenci 1919, tedy pro nás o pár měsíců později a tím de facto je pro nás nezajímavá. V každém případě, v obou tiskových formách popsaných v Monografii, jsou tiskové 5h desky nasazeny stejně. „Naše“ meziarší musí pocházet z TD II nad TD I nebo z TD III nad TD IV.

Při určení z kterých tiskových desek meziarší pochází, je třeba znát jeho velikost. Monografie popisuje vzdálenost meziarší A1 - 35 mm a vzdálenost meziarší A2 - 36,5 mm. Vzdálenost svěžího meziarší má 34 mm a vzdálenost razítkovaného meziarší je o trochu větší, okolo 34,5 mm. Tedy, velikosti našich meziarší, neodpovídají specifikacím Monografie 1.

Literatura neuvádí více informací o svislých meziarších, ale aukční katalog M&T má na zadní straně katalogu scan jednoho 3Ms, ve velikosti 1:1, které měří 34 mm.¹⁸ Tedy, zde jde o potvrzené svislé meziarší, které měří 34 mm. Jeden sběratel z Evropy a majitel dalšího potvrzeného svislého meziarší, psal, že jeho meziarší měří 34,5 mm.¹⁹ Tyto důkazy popírají velikosti meziarší popsané v Monografii a potvrzují velikost našeho svěžího i razítkovaného meziarší. Přesto, že informace v Monografii je nesprávná a nedostatečná k přesnému určení tiskové formy, kombinace tiskových desek nám ponechává pouze dvě možnosti.

Tiskové desky

Desková čísla se na tiskových deskách Hradčan nepoužívala. Místo toho, některé ojedinělé a charakteristické detaily nám pomohou a stačí při rozlišení známkových polí. Téměř všechny prameny se shodují v tom, co se týče identifikace známkových polí 5h známek první kresby.

[15] Monografie 1, str. 103. Obrázek 140 A2 a str. 99

[16] Monografie 1, str. 341.

[17] Stanislav Komberec, Hradčany 5h I. Studie I a II desky, Studijní filatelistické příručky, 28, 1996 trochu zmateně popisuje tiskové formy.

[18] Majer & Thraumb, 18. Veřejná aukce poštovních známek. Září 2001.

[19] E-mailem posláno autorům článku.

Monografie 1,²⁰ Bradford,²¹ Hamr a Škaloud,²² Komberec,²³ a Beneš.²⁴

Naštěstí nacházíme na svěžím meziarší, že počítadlo (-50) postrádá desetinou tečku.

To je charakteristická a rozlišovací značka TD II.

Podle toho musí horní známka svěžícího meziarší pocházet ze ZP 91 / TD II a spodní známka ze ZP 1 / TD I, nezávisle na tiskové formě kterou Monografie uvádí.

Ale razítkovaná svislá dvojice se nedala tak jednoduše identifikovat, jako ta svěží a vzory TD III a TD IV nám nebyly dostupné.

Známky z této dvojice jsme mohli pouze srovnávat se známkami z TD II a TD I.

Už jen pomýšlení, že byl použit ještě jeden a neznámý tiskový rám a že by z něho pocházelo naše nepřeložené razítkované meziarší, je neuvěřitelné.

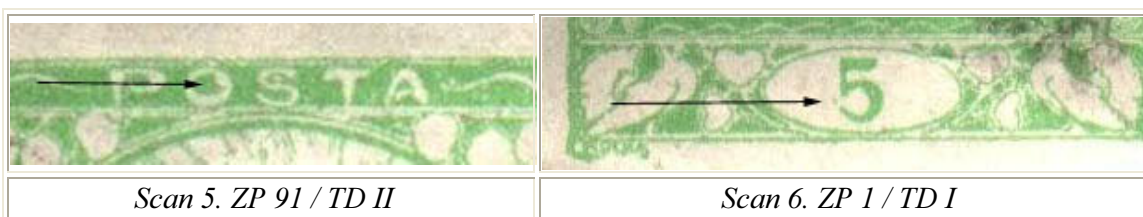
Pravděpodobně nevalilo, že TD III a TD IV nebyly prozkoumané.

Rozlišovací znaky desky – svěží meziarší

Na TD II, ZP 91, střed **O** ve slově **POŠTA** má šikmo nahoře na pravé straně bílou skvrnu a uvnitř nahoře malý výlomek. (Scan 5)

Na TD I, ZP 1, nacházíme podélnou tečku u konce oblouku čísla **5**. (Scan 6)

Prohlídka potvrzuje totožné opěrné body svěžícího meziarší zkontrolované na archu TD II.

Svěží meziarší – a jeho znaky

Významné pomocné body známek pocházejících ze ZP 91 / TD II, popisuje Komberec následně:

„Tečka na vybíhajícím horním pravém rohu, tečka na levém dolním rohu, čárka pod HA v MUCHA,

přerušovaný horní rám nad třetí spirálou a přerušovaný rám mezi O a V ve ..SLOV, čárky pod dolním rámem“.²⁵

[20] Monografie Díl 1, str. 114

[21] Robert Bradford, *The Hradcany Issue; 1918-1920. CPSGB Monograph 13, str. 3.*

[22] Hamr a Škaloud, *Rukověť pro sběratele Hradčan, Brno 1998, str. 6.*

[23] Komberec, str. 3.

[24] Beneš, str. 54.

[25] Komberec, str. 54.

Komberec ale neuvádí chyby v **O** a navíc, chybu v rámu nad třetí spirálou nenacházíme na horní známce.

V každém případě, i samotný popis je problematický protože je psán s nesprávnou interpunkcí,²⁶ a chybu v rámci jsme našli jenom na jednom ze dvou zkoušených archů. Všechny ostatní informační body (odchylky) tam nacházíme.

Komberec popisuje ZP 1 / TD I takto: „*Slabý hlavní paprsek, oblouček od levého dolního rohu pod M v MUCHA, tečka vlevo od 5, několik teček ve štítku vpravo dole. Přerušovaný levý rám mezi O v ČESKO... a třetí spirálou, a přerušovaný rám mezi šestou spirálou a S v ..SLOV..*“²⁷

Všechny tyto informační body-odchylky souhlasí se spodní známkou svěžího meziarší, ale popis označený ‘/’ nesouhlasí se známkou a ani s těmi dvěma srovnávacími archy, co jsme měli.

Rozlišovací znaky desky – razítkované meziarší

Komberecův popis pomocných bodů ZP 98 / TD II:

„*Přerušovaný levý rám nad druhou spirálou, chyba v rámu před P v POŠTA, dole zesílený hlavní paprsek, vynechané nebo zeslabené předposlední tečky slunce. Levý dolní roh spojen se základem M v MUCHA, přerušování mezi šestou a sedmou vlnovkou dole, výběžek na dolním rámu pod čtvrtým srdcem*“.^[28]

Všechny popsané pomocné body mimo výběžku pod čtvrtým srdcem nacházíme na razítkované horní známce meziarší a na známkách zkoušených archů z TD II.

Komberecův popis informačních bodů-odchylek ZP 8 / TD I:

„*Barevné skvrny ve štítku, vysunutý levý horní a dolní roh, skvrny a tečky pod MUCHA, čárka pod spodním rámem*“.

Skvrny ve štítku naši známky naprosto souhlasí s popisem ZP. Spodní známka meziarší a oba archy souhlasí, ale u spodní známky meziarší a u srovnání z archu chybí čárka pod rámcem dle Kombercova popisu.

Pomocné a informační body ZP 98 a ZP 1 u meziarší jsou naneštěstí až moc malé aby se jejich scany zde daly reprodukovat.

Stejně známková pole z TD III a TD IV mají úplně odlišné tiskové vady, což se nenachází na svislé dvojici.²⁹

Obě 3Ms meziarší pochází z TD II nad TD I – z levé strany některé ze dvou možných tiskových forem.

[26] *Komberec používá symbol ‘/’ při označování popisu některých tisků. Právě v tomto příkladě schází poslední ‘/’. A jestli tomu tak je, tak to vysvětluje proč ZP 91 / TD II a ZP 1 / TD I postrádá zdůraznění ‘/’.*

[27] *Komberec str. 9.*

[28] *Komberec str. 57.*

[29] *Stanislav Komberec, Hradčany 5h I Studie III. a IV. Tiskové desky. Studijní filatelistické příručky, 32, 1919, str. 8 a str. 53.*

Deskové složení

U svislých dvojic se dají měřit odklony doprava či doleva mezi horní a dolní známkou. Svěží meziarší má odklon kolem 1,5 mm doleva. Orazítkované meziarší má též odklon vlevo, ale ne tolik, asi tak 1,0 mm.

Všechny ilustrace meziarší a námi prohlédnutá meziarší, mají podobný odklon.

V aukčním katalogu M&T u fotografie poukazují na to, že svislá dvojice pocházející z pravé strany TD, má odchylku 1 mm doprava.

Další aukční katalog M&T má fotografii jiné svislé dvojice, té pocházející z TD trochu více doleva než razítkované Náchodské meziarší a to má malý odklon doleva.³⁰

Zmenšená fotografie v katalogu POFIS 2002, ukazuje svislou dvojici z levé části TD a ta též má odklon doleva.³¹

Nakonec, další zmenšená fotografie všech deseti párů meziarší, prokazuje že pár nejvíce vpravo má odklon doprava.³²

Horní a spodní známky, z TD II a z TD I, mají větší odklon vlevo a zmenšující se odklon doprava, což spočívá na mechanickém zákoně.

Horní, TD II, měřila 301,5 mm, zatímco ta spodní, TD I, měřila 304 mm.

Rozdíl velikosti desek přesně souhlasí s odchylkami meziarší a vysvětlí jejich odklony zleva doprava.

Druhý díl – logické zkoušení

Fyzické zkoušení nedokázalo naprosto potvrdit pravost meziarší, ale též neprokazuje že by šlo o padělky.

Teď musíme přesunout naši pozornost do druhé části meziarší: na orazítkování a na provizorní doplatní označení.

Při takovém zkoušení, je hranice mezi fyzickým a logickým zkoušením někdy nejasná.

Razítka

V losu koupeném na aukci eBay, dohromady nacházíme pět známek orazítkovaných náhodským razítkem – tím, že známky mají originální lep, jde o filatelistické objekty. Právě proto, budeme a musíme vše mimo samotných známek, zase nedůvěřivě zkoumat. Monografie Díl 17 popisuje náhodská razítka a uvádí, že náhodská pošta fungovala již od 28. října 1918 ode dne vyhlášení republiky.

Na svislých meziarších nacházíme razítko typu M.41, se sériovým číslem 4b, s iniciálou Č.S.P. a s časovým údajem na 8 mm širokém datumovém můstku. Všimněte si výčnělku dole na nožce P. (Scan 7b).

Na poštovním úřadě v Náchodě se používalo razítko typu M13z, (podobné razítko na Scan 7a)

[30] Majer & Thraumb, Březen 1998.

[31] Beneš, str. 16.

[32] Ladislav Novotný, Speciální příručka pro sběratele Československých známek, Praha 1970, str. 35. Text u fotografie neuvádí původ meziarší.

se sériovým číslem 4b, v letech 1918 až 1919,³³ a od roku 1919 po rok 1920 razítko našeho typu, ale bez sériového čísla 4b (viz Scan 7c).

Razítko typu M.41 se sériovým číslem **4b** se začalo používat až v roce 1920 a bylo v provozu do roku 1925 kdy poštovní úřad **Náchod** byl přejmenován na **Náchod 1**.³⁴

Z dvanácti použitých sériových čísel razítek náchodské pošty, popisuje Monografie dobu používání pouze těch se sériovým číslem **4b** a **5b**. Můžeme tedy jen odhadovat ukončení používání razítka se sériovým číslem **4b**.

Odvodíme, že toto poštovní razítko, přesto že ukazuje únor 1919, nemohlo být použité před rokem 1920.

I kdyby se dostalo do soukromých rukou, k orazítkování by nedošlo dříve, než někdy mezi lednem 1920 a před ukončením jeho používání v roce 1925.

Z největší pravděpodobností a z různých důvodů předpokládáme, že v období ledna 1920 až dubna 1921, některý poštovní úředník změnil datum na 1919 a tím vyrobil pravé, ale časově padělané orazítkování.

Vycházíme z úvahy, že časově byla možnost provést orazítkování, pouze od začátku používání razítka a před výrobním ukončením známek Hradčan.

Dejme předcházející možnost stranou a prokáží se dvě teorie, proč byl datum přetočen a změněn na razítku. Buď tam dali razítko z revolučních důvodů na provizorní doplatní přetisk, nebo že někdo orazítkoval známky po výrobní době známek Hradčany v dubnu 1921, v době kdy vše orazítkované už bude ilegální.

Přirozeně, je možné, že orazítkování bylo provedeno z obou důvodů, nebo, že celá známka je promyšleným padělkem.

V každém případě, kterákoliv z příčin orazítkování nám dělá potíže tím, že si dvakrát odporuje s dokumentací Monografie.

Za první, dle Monografie se ukazuje, že datum je nesprávné a za druhé, Monografie uvádí první den výroby 5h meziarší na 10. května 1919,³⁵ tedy tři měsíce po datu razítka,

[33] Monografie Díl 16 První svazek, str. 345. 13Mz má pouze Český název, Německý název byl odstraněný.

[34] Monografie Díl 17 První svazek, str. 394. Datum ukončení je sporný.

[35] Monografie Díl I, str. 341

což je únor 1919. Předpokládáme že oba údaje v Monografii jsou správné. Jestli je razítko pravé, ale přetočené, důvodem může být, že to bylo uděláno pro nějakého privilegovaného sběratele nebo obchodníka.

Dalším "provokativním" názorem je, že stopa druhého razítka na horní známce meziarší je buď přidaná způsobem, aby vzbudila pozornost, že další známka vlevo byla orazítkovaná a tím nastal posun razítek vpravo, nebo opravdu měl poštovní úředník více známek v horní tiskové desce. Posunutí razítka doleva na spodní známce meziarší, dodává stejnou představu, ale naopak. To by mohlo znamenat, že ten kdo tyto známky orazítkoval, buď měl více těchto meziarší zároveň, nebo orazítkování bylo vyrobeno tak, aby to vyvolalo tento dojem.

Provizorní přetisk

Z nejzajímavějších znaků našich známek je podivný provizorní dopltní přetisk, velké **PORTO**, skoro průsvitné, světle-černé barvy, z boku textu s hvězdičkami, podobné těm co jsou po straně písmen Č.S.P. v razítku.

Ladislav Novotný uvádí, že 5h hradčanské známky v době února 1919 byly pořízené černým provizorním dopltním přetiskem v Náchodě, ale popisuje ten přetisk jako velké, černé **T.36** Aplikace provizorních přetisků na známkách v různých polohách, když je vidíme pohromadě, více naznačuje na přetisk udělaný pro sběratele, než normálnímu postupu práce poštovního zaměstnance. Speciálně u 20h známek jsou přetisky nasazené tak, aby „vzrušily“ sběratele. Jeden detail ale napovídá, že provizorní přetisky by mohly být pravé, je fakt, že právě tyto tři hodnoty byly běžně používány k dopltním provizoriím.

Kdyby se dalo prokázat, že barva použitá na provizorních přetiscích a na razítkách je stejná to by spojilo poštovní úřad a meziarší.

A kdyby se prokázalo, že barva provizorních přetisků a razítek je stejná, a prokázalo se, že razítko je přetočené zpět, ale přesto pravé, mohlo by to dokázat, že místní poštovní úředník aplikoval tyto provizorní přetisky.

Tato teorie se musí vzít v úvahu, stejně jako musíme vzít v úvahu, že razítko bylo přetočené zpět.

[36] Novotný, str. 451.

Nemáme žádný důkaz, že tyto velice zvláštní provizorní přetisky by vůbec byly použité v Náchodě.

Existují podobné provizorní přetisky s hvězdičkami, neznámého původu, ale nejsou ze stejného tisku. (Scan 8, 9).³⁷

Stačí přirovnat polohu špiček ve hvězdičkách.

Pomoc čtenářů a sběratelů, nebo nález v literatuře, který by identifikoval tyto přetisky jako Náchodské PORTO, by nám velice pomohlo.

Ale v tomto okamžiku pochybujeme, že se zde jedná o pravé provizorní přetisky

Ostatní Náchodské známky

Zároveň s 3Ms páry jsme získali čtyři druhé páry. Speciálně zajímavé jsou dva páry červených 10h tête-bêche meziarší 5Mp.

Ta dvě meziarší, 5Mp, podle všeho pochází ze stejných pozic TD jako 5h meziarší, tedy svěží pár ze ZP 91 a razítkovaný pár ze ZP 98.

U tête-bêche známek je jejich pozice záležitostí orientační.

Faktem je, že horní známka meziarší pochází z poslední řady horní TD a spodní známka meziarší pochází z první řady spodní TD.

Polohy svěžích i orazítkovaných meziarší obou hodnot se tak perfektně shodují a že by se to stalo pouhou náhodou, zdá se neuvěřitelné. Sběratel si musel tato meziarší pečlivě vybrat. Přesně tak, jak horní orazítkovaná 5h známka ukazuje, že měla při orazítkování "sousedá" vlevo, přesně stejně vypadá orazítkovaný 10h pár.

A na konec ještě něco co mají společné.

Obě orazítkovaná meziarší mají stejnou chybu střihání: slabý zástřih na levé straně dolní známky končící nad spodní známkou.

Přiložíme li 5h meziarší nad 10h, skoro přesně na sebe pasují.

Zajímavým příkladem poštovních provizorií jsou též ty pozoruhodné 20h páry.

Ten makulaturní pár, který byl korunou aukce, je úplně nezajímavý.

Důkaz neznámé dvojice tiskových desek

Proslýchá se, že pouze jedna jediná tisková dvojice těchto rarit opustila tiskárnu, možná – vlídně řečeno – soukromou pomocí.

Literatura popisuje pět kontrolních čísel, šesti známých meziarší, z deseti možných z dvojice tiskových desek: .50, 1.50, 4, 4.50, a 5.³⁸

Šesté, poslední číslo z této série, 2, je vyfotografované v aukčním katalogu M&T.³⁹

Mimochodem, čísla co chybí jsou: 1, 2.50, 3, a 3.50. Kromě prvního čísla, jsou ostatní v sérii. Tedy, více důkazů dokazuje, že existovala druhá dvojice tiskových desek z které Náchodské meziarší pochází.

Za prvé, všechna dříve známá meziarší jsou přeložená, „Náchodské meziarší“ je nepřeložené.

Za druhé, prozkoumaná literatura v níž jsme našli kontrolní čísla co vidíme nahoře, proukazuje známky se stejnými deskovými čísly

jako ty naše. Třeba katalog POFIS 2002 má ilustraci meziarší 2Ms ze stejným hodnotovým

[37] *Scany číslo 9, pochází od Tom Morovics, z Prahy.*

[38] *Wilhelms, str. 5.*

[39] *Majer & Thraumb, Březen 1998.*

číslem jako svěží „Náchodské meziarší“,⁴⁰ a fotografie v knize ing. Karáska má stejné hodnotové číslo jako orazítkované Náchodské meziarší.⁴¹ Katalog Novotný ukazuje kompletní deseti-pár – další duplikát Náchodských počítadel – ale ta ilustrace je až moc malá aby se dalo určit z kterých tiskových desek pochází. Zdá se, že v té ilustraci u počítadla -50 chybí desetinná tečka u padesátky, což by znamenalo, že pochází z TD II a TD I. Názorně viditelný vodorovný posun mezi horní a dolní řadou, podporuje toto tvrzení.

Nakonec již dříve známá meziarší jsou popsány jako světle zelená, „Náchodské meziarší“ je zelené. Dva odstíny barvy se nemohou nacházet na stejné vertikální dvojici tiskových desek.⁴²

Přesto, že tradice, fakta, Wilhelms a katalog M&T uvádí pouze jednu dvojici tiskových desek,⁴³ důkazy předložené zde nasvědčují tomu, že víc než jedna dvojice tiskových desek se dostala do rukou sběratelů.

Třetí díl: Závěr

Poštovní úřady asi nikdy nepoužily 5h svislá meziarší a katalogy je uvádí jako nevydaná meziarší.

Nález „Náchodských meziarší“ která mají razítka, ukazují na to, že přinejmenším poštovní úřad navštívily a tak musíme uvažovat i nad jejich názvem, nevydaná. Naneštěstí, jejich poštovní použití je pouze druh úmyslné výroby.

Nikdo zatím nehlásil podobný nález takových vzácných známek s provizorním doplatním přetiskem, kdy nejen mají dopředu přetočené razítka do doby před tiskem 3Ms, ale i do doby kdy toto razítka bylo oficiálně používáno. Napříč tomu pochybnému razítka, dle definice, svěží známky nemají mít poštovní razítka, nám tím nastávají dva problémy.

Za prvé, je neuvěřitelné, jak tak vzácný doplatní provizorní přetisk mohl zůstat neobjasněný skoro osmdesát let.

Za druhé, ten fakt, že tato meziarší pochází z nepřeložené dvojice tiskových desek, vůbec neprokazuje, že byla použita jako poštovní provizória.

Aniž by se dal tento důkaz popřít, žádný racionální člověk neuvěří, že dvojice tiskových desek se dostala oficiální cestou do Náchodu, zde byla určena k provizornímu doplatnímu použití a přitom všem unikla přeložení.

Že tato meziarší jsou nepřeložené, dalo by se ale použít jako protidůkaz, což je nejironičtější aspekt tohoto zjištění.

[40] Pofis 2002, Beneš, str. 16.

[41] Jan Karásek, Vzácnosti a zajímavosti Československých známek. Brno 2000, str. 20.

[42] Mark Wilson, „Naivní překlad - Tisková forma“. Czechoslovak Specialist, Červenec/Srpen 2002, str. 8.

[43] Majer & Thraumb, září 2001; Wilhelms, str. 543.

Nejpravděpodobnější je, že nějaký významný sběratel nebo obchodník obdržel nepřehnutou tiskovou dvojici, sám tam natiskl provizorní doplatní značky, potom je vzal na poštovní úřad do **Náchodu**, a zde mu je protekčně orazítkovali.

Když ale pomyslíme, jak by vůbec napadlo někoho, kdo vlastnil víc vzácných meziarší Hradčany, že je zničí divným provizorním přetiskem a navíc pochybným orazítkováním. Snad jediné přesvědčivé vysvětlení je, že tyto známky reprezentují přesně promyšlený podvod aby se zdálo, že se zde jedná o oficiální poštovní použití. Jestli ale ano, tak zde jde o jeden v historii nejnepodařenějších pokusů o podvod.

To vše je tak naivně provedené, divný provizorní přetisk a pochybné orazítkování, že ani nevěříme tomu, že šikovný padělatel by nadělal takové chyby. A taky věříme, že kdokoli normálně chytrý který by obdržel tyto rarity, by je tak nezničil, jako možná nějaký nechápavý poštovní úředník a tím eventuálně opravdu reprezentují pravé použití.

Naneštěstí, bez mnohem lepších důkazů se tato teze nedá racionálně podpořit.

Nezodpovězené otázky

Jsou rozměry meziarší v Monografii nesprávné, a můžeme správným rozměrem identifikovat a prokázat pramen tiskové formy?

Nebo má Monografie pravdu a byla dokonce použita jiná tisková forma při výrobě **3Ms** meziarší?

Kdo měl takový vliv, že obdržel nejméně dvě, možná i víc **3Ms** meziarší?

Kdo provedl výrobu přetisku? Proč se zdají být falešné? Jak a kdy se tyto známky dostaly do Severní Ameriky?

Z které tiskové dvojice pochází známky vyobrazené v katalogu Novotný? Jsou pramenem již šesti dříve známých meziarší, nebo pramenem Náchodských párů, nebo dokonce reprezentují třetí **3Ms** dvojici tiskových desek?

Existuje ještě více neznámých nepřeložených meziarší?

Je možné prostudovat razítko Náchod **4b**, potvrdit že opravdu bylo použito v letech 1920 – 1925, prostudovat jestli není nebo nebylo poškozené, a tím přesně potvrdit den orazítkování?

Na závěr

V úvodu článku bylo napsáno, že i sběratel se základními znalostmi a s trochou šikovnosti, si na začátku sám může zkusit kontrolovat pravost známek.

Toto pojednání naznačuje, z hlediska amatéra, že povrchní fyzická kontrola neprokázala předpokládaný padělek meziarší.

Historická a logická fakta nepodporují jakoukoliv možnost oficiálního použití.

Když přezkoušení neprokázalo padělky známek, v naší úrovni se nedá pokračovat s určením jejich pravosti.

Pokud by známky byly označené za pravé, musíme potom prozkoumat orazítkování, jestli se zde jedná o náhodnou chybu nebo o vědomé přetočení zpět a nakonec provizorní přetisk, zda je pravý či jde o výmysl.

Z tohoto hlediska, musí další prozkoumání být provedeno zkušebním znalcem. Koncem listopadu 2002, byly Náchodské meziarší přivezeny do České Republiky, k přezkoušení.

Zde je dopis, který popisuje výsledek prozkoumání:

„Náchodská meziarší pochází z různých dvojic tiskových desek, z jedné známé a z druhé prozatím neznámé.

Meziarší sama o sobě jsou pravá, provizorní doplatní přetisk se zdá být falešným.

Razítka musíme v budoucnu prostudovat, protože se zdá, že nebyly ražené zároveň.

Shrnutí, bude potřeba mnohem více prostudování než vyřešíme všechny problémy okolo Náchodských meziarší.“

Ing. Pavel Pittermann,

Ing. Jiří Škaloud

Veškerá korespondence k tomuto je vítaná na adresu: hradcany@adelphia.net

(Všimněte si slova Hradcany v adrese)

Můžete též poslat dopis na adresu:

Dr. Mark Wilson

316 Devland Drive

Winchester, Virginia 22603

USA

Copyright © Peter Hoffmann 2003

E-mail: peter.hoffmann@swipnet.se